Breadcrumb

1. Αρχική
2. Entity Print

Δημοσιεύτηκε: 11/02/2013 Ενημερώθηκε: 05/03/2015

Φορολογική μελέτη για τους Κατοίκους Εξωτερικού (updated)

Προβολή σε μορφή PDF

Σε μία προσπάθεια να ξεκαθαρίσει το τοπίο με τους Κατοίκους Εξωτερικού το Υπουργείο Οικονομικών δημοσίευσε πρόσφατα τις εγκυκλίους **ΠΟΛ.1142/12 & ΠΟΛ.1145/12**, με τις οποίες διευκρινίζει τον τόπο και τον τρόπο φορολογίας των φυσικών προσώπων που διαμένουν στο εξωτερικό

Οι τεράστιες αλλαγές στην αντιμετώπιση των κατοίκων εξωτερικού προέκυψαν με τη δημοσίευση του Ν.3943 το Μάρτιο του 2011, που τροποποίησε μια σειρά από άρθρα στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν.2238/94), τα οποία αρχίζουν πλέον να εφαρμόζονται στην πράξη.

Η TaxExperts στα πλαίσια των φορολογικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών που προσφέρει, δημοσίευσε μία εκτεταμένη μελέτη για το φορολογικό πλαίσιο που έχει διαμορφωθεί.

Τα βασικά σημεία είναι τα εξής:

- Το φυσικό πρόσωπο θεωρείται ότι διατηρεί τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα, εφόσον η παραμονή του υπερβαίνει συνολικά τις 183 ημέρες μέσα στο ίδιο έτος (παρ. 1, άρθρο 2).
- Διαφοροποιείται η συνήθης διαμονή (residence) από τη φορολογική κατοικία (domicile), όταν το φυσικό πρόσωπο μεταφέρεται σε μη συνεργάσιμα κράτη και χώρες με προνομιακό φορολογικό καθεστώς (παρ 5 & 6, άρθρο 76).

- Το βάρος της απόδειξης της φορολογικής κατοικίας έχει μεταφερθεί στο φορολογούμενο (παρ 7, άρθρο 61).
- Η φορολογική κατοικία πρέπει να τεκμηριώνεται με δικαιολογητικά (παρ 8, άρθρο 61 & ΠΟΛ.1145/12).
- Τα τεκμήρια διαβίωσης δεν εφαρμόζονται για τους κατοίκους εξωτερικού εκτός αν αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα (περ. Η, άρθρο 18).
- Οι κάτοικοι εξωτερικού χάνουν το αφορολόγητο των 5.000 € εφόσον αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα (παρ. 12, άρθρο 9)
- Η δυνατότητα της πίστωσης του φόρου εισοδήματος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, δίνεται μόνο για χώρες με τις οποίες υπάρχει ΣΑΔΦ σε ισχύ (παρ. 8, άρθρο 9).

Τεκμηρίωση της φορολογικής κατοικίας

Όπως αναφέρεται στην παρ. 8 του άρθρου 61 και στην **ΠΟΛ.1145/12**, τα φυσικά πρόσωπα που δηλώνουν τόπο κατοικίας ή συνήθους διαμονής στην αλλοδαπή οφείλουν να προσκομίσουν μαζί με τη φετινή δήλωση εισοδήματος:

Α) Πιστοποιητικό Φορολογικής Κατοικίας για τις χώρες με τις οποίες έχουμε υπογράψει ΣΑΔΦΕ.

Β) Αντίγραφο της Δήλωσης Εισοδήματος και πιστοποιητικό κατοικίας για τις υπόλοιπες χώρες.

Το γεγονός μάλιστα ότι το βάρος της απόδειξης έχει μεταφερθεί στο φορολογούμενο είναι πολύ πιθανό να οδηγήσει σε ένα νέο καθεστώς, στο οποίο η τεκμηρίωση της συνήθους διαμονής θα γίνεται σε ετήσια βάση, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες (πχ. Ηνωμένο Βασίλειο και Αμερική). Σε κάθε περίπτωση η ΠΟΛ.1145 δεν ξεκαθαρίζει αν η τεκμηρίωση της φορολογικής κατοικίας θα πρέπει να γίνεται σε ετήσια βάση.

Με την ΠΟΛ.1216 δόθηκε παράταση μέχρι 29/03/2012 για την υποβολή του Πιστοποιητικού Φορολογικής Κατοικίας.

Μέχρι σήμερα η διαδικασία αυτή δεν ήταν αυτόματη, αλλά περνούσε μέσα από τις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Προϊσταμένου της ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτερικού, με αποτέλεσμα να υπάρχουν πολλοί υπόχρεοι που παραμένουν κάτοικοι εξωτερικού,

ενώ έχουν τη συνήθη κατοικία τους στην Ελλάδα.

Με βάση τη φορολογική μας εμπειρία σε άλλες χώρες όπως η Αγγλία, η Ολλανδία, η Ελβετία, η Γερμανία και η Κύπρος, σας παραθέτουμε μερικά από τα δικαιολογητικά που ζητούνται για την τεκμηρίωση της συνήθους διαμονής:

1. Αποδεικτικά Διαμονής στην Αλλοδαπή: Δεδομένου ότι το σημαντικότερο στοιχείο απόδειξης της συνήθους διαμονής είναι ο χρόνος παραμονής εκτός Ελλάδας, τα πιο ισχυρά αποδεικτικά στοιχεία είναι τα αεροπορικά εισιτήρια και οι σφραγίδες του διαβατηρίου για την είσοδο και έξοδο από τη χώρα.

2. Δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος: το φυσικό πρόσωπο πρέπει να μπορεί να αποδείξει ότι υπέβαλε δήλωση στη χώρα που έχει μεταφέρει τη συνήθη διαμονή του και φορολογήθηκε σε αυτή.

3. Δικαιολογητικά Διαμονής & Εργασίας: η εργασία, η μόνιμη ασφάλιση και η διαμονή στην αλλοδαπή αποτελούν τεκμήρια αλλαγής της φορολογικής κατοικίας. Πιστοποιητικό κατοικίας εκδίδουν οι Ελληνικές πρεσβείες και τα προξενεία.

Στο παρόν άρθρο θα αναλύσουμε την αντιμετώπιση μίας σειράς χωρών αναφορικά με τη δυνατότητα μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας.

Χώρες που δεν έχουμε υπογράψει Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας

Σε φορολογικό αδιέξοδο βρίσκονται οι Έλληνες που έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα και αποκτούν εισοδήματα σε χώρες που δεν έχουμε υπογράψει ΣΑΔΦ. Σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 9 του ΚΦΕ, προκειμένου να εκπέσει (πιστωθεί) ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή πρέπει να υπάρχει ΣΑΔΦ σε ισχύ.

Παράδειγμα

Έστω ότι ένας μηχανικός έχει μεταφερθεί στην Ιορδανία για διάστημα μικρότερο των 183 ημερών, προκειμένου να δουλέψει σε κάποιο έργο, ενώ διατηρεί το επάγγελμα του μηχανικού στην Ελλάδα και ασφαλίζεται στο ΤΣΜΕΔΕ. Η έλλειψη σύμβασης θα τον αναγκάσει να δηλώσει στην Ελλάδα το σύνολο του εισοδήματος που απέκτησε στην Ιορδανία, καταβάλλοντας ελληνικό φόρο, χωρίς δικαίωμα

έκπτωσης του φόρου που κατέβαλε στην Ιορδανία.

Βέβαια, αν η παραμονή του ξεπερνά τις 183 ημέρες, θα έπρεπε να μεταφέρει τη συνήθη διαμονή του εκεί, άρα να φορολογηθεί για το παγκόσμιο εισόδημά του στην Ιορδανία, δεδομένου ότι η Ιορδανία δεν ανήκει στις χώρες με προνομιακό φορολογικό καθεστώς σύμφωνα με το άρθρο 51Α του ΚΦΕ. Επιπλέον, η ύπαρξη οικονομικών συμφερόντων στην Ελλάδα δεν έχει σημασία, αφού ο νομοθέτης δεν εξετάζει αυτή την παράμετρο όταν η φορολογική κατοικία μεταφέρεται σε συνεργάσιμο κράτος (παρ. 4 του άρθρου 51Α).

Η άποψή μας είναι, ότι η διάταξη αυτή είναι εξαιρετικά δυσμενής για όσους εργάζονται προσωρινά στο εξωτερικό. Πέρα από την Ιορδανία που αναφέραμε παραπάνω, υπάρχουν πάρα πολλές χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές που δεν έχουν ΣΑΔΦ με την Ελλάδα. Αν ένα φυσικό πρόσωπο δηλώσει τέτοια εισοδήματα μπορεί να οδηγηθεί σε μία συνολική φορολόγηση που υπερβαίνει το 50%, γεγονός που προφανώς θα οδηγήσει αποτρεπτικά στον επαναπατρισμό των χρημάτων.

Χώρες της παρ. 4 του άρθρου 51Α (μη συνεργάσιμα κράτη)

Μη συνεργάσιμα κράτη είναι εκείνα που δεν είναι κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κατάσταση των οποίων σχετικά με τη διαφάνεια και την ανταλλαγή των πληροφοριών σε φορολογικά θέματα έχει εξεταστεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), και τα οποία:

α) δεν έχουν συνάψει με την Ελλάδα σύμβαση διοικητικής συνδρομής στο φορολογικό τομέα και

β) δεν έχουν υπογράψει τέτοια σύμβαση διοικητικής συνδρομής με τουλάχιστον δώδεκα άλλα κράτη.

Τέτοια κράτη σύμφωνα με την «ΔΟΣ Α 1011408 ΕΞ 20.1.2012» απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών ενδεικτικά είναι: Ανδόρα, Μπαχρέιν, Βερμούδες, Μπελίζ, Παρθένες Νήσοι (BVI), Κόστα Ρίκα, Χονγκ Κόνγκ, Λίβανος, Λιβερία, Λιχτενστάιν, Μαλαισία, Μονακό, Παναμάς, Φιλιππίνες, Σιγκαπούρη κα.

Για τα κράτη αυτά, ακόμα και αν ο υπόχρεος σε δήλωσή του μεταφέρει εκεί την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του, θεωρείται ότι έχει τη φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα και υπόκειται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά του σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική κλίμακα.

Χώρες της παρ. 7 του άρθρου 51Α (προνομιακό φορολογικό καθεστώς)

Σύμφωνα με τις παρ. 5 & 6 του άρθρου 76 του ΚΦΕ (βλέπε ΠΟΛ.1225/2011), η φορολογική κατοικία του φυσικού προσώπου δεν μεταβάλλεται αυτόματα με την αλλαγή της συνήθους διαμονής, όταν μεταφέρεται σε χώρες με προνομιακό φορολογικό καθεστώς. Στην περίπτωση αυτή, δεν αρκεί να παραμείνει κάποιος εκτός Ελλάδας για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 183 ημερών προκειμένου να απαλλαγεί από τη φορολόγηση του παγκόσμιου εισοδήματός του στην Ελλάδα. Τέτοιες χώρες είναι η Κύπρος, η Βουλγαρία, η Μολδαβία, η Αλβανία, η Ιρλανδία και πολλές άλλες.

Ο νομοθέτης έχει ορίσει ότι η ύπαρξη «σημαντικών οικονομικών συμφερόντων» αποτελεί τεκμήριο διατήρησης της φορολογικής κατοικίας (ανεξάρτητα από τη συνήθη διαμονή) στην Ελλάδα για 5 έτη από την μεταβολή της συνήθης διαμονής, με αποτέλεσμα να συνεχίσει να φορολογείται στην Ελλάδα για το παγκόσμιο εισόδημά του.

Τα σημαντικά οικονομικά συμφέροντα ορίζονται ως εξής:

- Η συμμετοχή σε Ο.Ε. ή σε Ε.Ε. σε ποσοστό άνω του 25%.
- Η συμμετοχή σε Α.Ε. σε ποσοστό άνω του 5%
- Το εισόδημα στην Ελλάδα υπερβαίνει το 30% του παγκόσμιου εισοδήματος σε ετήσια βάση ή το ποσό των 45.000 €
- Τα περιουσιακά στοιχεία του φυσικού προσώπου στην Ελλάδα που παράγουν εισόδημα υπερβαίνουν το ποσό των 150.000 €.

Η άποψή μας είναι ότι η αντιμετώπιση αυτή είναι απόλυτα σύμφωνη με τους κανόνες του ΟΑΣΑ και υφίσταται σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Άλλες χώρες όπως η Αγγλία και η Γαλλία εξετάζουν και την οικογενειακή κατάσταση του φυσικού προσώπου, τον τόπο διαμονής των τέκνων και άλλα στοιχεία.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω αν το φυσικό πρόσωπο μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία σε συνεργάσιμες χώρες (Αμερική, Καναδάς, Αυστραλία, Γαλλία, Γερμανία, Αγγλία, Ρωσία κτλ.) δεν υφίσταται καμία αμφισβήτηση.

Διαδικασία και Χρόνος Αλλαγής της Φορολογικής Κατοικίας

Υπό την προϋπόθεση ότι για την αλλαγή της συνήθους διαμονής απαιτείται η παραμονή στην αλλοδαπή άνω των 183 ημερών, πρακτικά, η αλλαγή της φορολογικής κατοικίας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν την 1^{η} Ιουλίου του εκάστοτε ημερολογιακού έτους. Για τη μεταβολή της φορολογικής κατοικίας το φυσικό πρόσωπο πρέπει να ορίσει ένα αντίκλητο που θα υποβάλει αίτηση μεταβολής (έντυπο Μ7) στο μητρώο της αρμόδιας εφορίας, προκειμένου να μεταφερθεί στη ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτερικού. Μαζί με το έντυπο Μ7 «Δήλωση Σχέσεων Φορολογούμενου» συνυποβάλλεται και το έντυπο Μ1 για τη «Μεταβολή Ατομικών Στοιχείων».

Όπως αναφέραμε παραπάνω, εκκρεμεί εγκύκλιος του Υπουργείου Οικονομικών που θα διευκρινίζει την παρ. 8 του άρθρου 61 αναφορικά με τη διαδικασία και τα δικαιολογητικά που θα απαιτούνται. Αδιευκρίνιστο παραμένει αν τα δικαιολογητικά αυτά θα κατατίθενται μαζί με τη δήλωση μεταβολής ή θα προσκομίζονται κάθε χρόνο.

Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα

Μέχρι την κατάργηση του αφορολόγητου των 12.000 € ένα φυσικό πρόσωπο που αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα, δεν είχε κανένα ουσιαστικό κίνητρο να μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία στο εξωτερικό, δεδομένου ότι θα έχανε το αφορολόγητο. Επιπλέον είχε επικρατήσει λανθασμένα η άποψη ότι για τα εισοδήματα που αποκτούνται στην αλλοδαπή και υπάρχει Σύμβαση Αποφυγή Διπλής Φορολογίας σε ισχύ, εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση, με αποτέλεσμα να δηλώνουν οι φορολογούμενοι τα εισοδήματα αυτά στον κωδικό 781 (Εισαγωγή Κεφαλαίων από την Αλλοδαπή), αντί για τους κωδικούς 389 έως 396 του πίνακα Ζ (Εισόδημα

Αλλοδαπής Προέλευσης) με πίστωση του φόρου στον κωδικό 651.

Φυσικά για τις δηλώσεις εισοδήματος που ελέγχονταν από τις φορολογικές αρχές, το φυσικό πρόσωπο έπρεπε να αποδείξει ότι τα εισερχόμενα κεφάλαια είχαν φορολογηθεί στο εξωτερικό. Από τα παραπάνω εξαιρούνται αποκλειστικά τα εισοδήματα του άρθρου 12 από Κινητές Αξίες, δηλαδή οι τόκοι για τους οποίους έχει παρακρατηθεί φόρος από τις τράπεζες του εξωτερικού.

Σήμερα που έχει εξαλειφθεί το αντικίνητρο του αφορολόγητου, που είναι μόλις 5.000 €, και υπάρχουν αρκετοί μισθωτοί που εξαιτίας των δυσμενών οικονομικών συνθηκών στην Ελλάδα εργάζονται προσωρινά ή μόνιμα στο εξωτερικό, έχουν αυξηθεί σημαντικά τα φυσικά πρόσωπα που αναζητούν την αλλαγή της φορολογικής τους κατοικίας. Ο λόγος είναι ότι πάρα πολλές χώρες (πχ. Κύπρος & Αγγλία) έχουν χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές από την Ελλάδα και έτσι επωφελούνται από το γεγονός ότι διαμένουν στο εξωτερικό.

Φορολογική Υποστήριξη

Από την ανάλυση αυτή τεκμαίρεται ότι ο φορολογούμενος που μεταναστεύει στο εξωτερικό και πρόκειται να μεταφέρει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή στη χώρα προορισμού, θα πρέπει να πάρει τη γνώμη ενός έμπειρου φορολογικού συμβούλου, καθότι ελλοχεύει ο κίνδυνος να θεωρηθεί εκ των υστέρων ως κάτοικος Ελλάδας και να φορολογηθεί για το παγκόσμιο εισόδημά του στην Ελλάδα. **Για να αποφύγει το ενδεχόμενο αυτό πρέπει να καταθέσει τα δικαιολογητικά που ορίζει η ΠΟΛ.1145 μαζί με τη φετινή δήλωση.**

Στα πλαίσια αυτά ιδιαίτερη προσοχή απαιτούν τα εισερχόμενα εμβάσματα, η ακίνητη περιουσία, οι καταθέσεις στην αλλοδαπή και τα τεκμήρια για όσους συνεχίζουν να αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα.

Νανόπουλος Κωνσταντίνος

TaxExpertsTeam

www.TaxExperts.gr, www.TaxExperts.eu

Heading
Ελληνικός Φορολογικός Οδηγός

Δείτε όλο τον Οδηγό